

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski (przewodniczący)

SSN Marek Motuk

SSN Adam Roch (sprawozdawca)

w sprawie **P. M.**

skazanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu bez udziału stron

w dniu 12 lipca 2023 r.

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania sądowego

zakończanego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z dnia 19 lipca 2022 r., sygn. akt II AKa 36/22,

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 8 grudnia 2021 r., sygn. akt III K 6/21

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić wniosek;

2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 8 grudnia 2021 roku, sygn. akt III K 6/21 P. M. został skazany za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby

wynoszący 3 lata oraz karę grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości stawki dziennej na kwotę 50 złotych.

W wyniku kontroli instancyjnej powyższy wyrok został zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 lipca 2022 roku, sygn. akt II AKa 36/22, poprzez podwyższenie orzeczonej kary do 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności, z jednoczesnym uchyleniem decyzji o warunkowym zawieszeniu wykonania kary. W pozostałym zakresie wyrok utrzymano w mocy.

Pismem z 8 stycznia 2023 roku obrońca skazanego P. M. wniósł o wznowienie postępowania. Jako podstawę złożenia wniosku obrońca wskazał ujawnienie nowych, nieznanych wcześniej skazanemu i sądowi dowodów świadczących o tym, iż skazany nie popełnił czynu albo czyn nie stanowi przestępstwa w postaci:

1. zeznań świadka D. W., która zaopatrywała się u rodziców skazanego w jajka i widziała hodowane przez P. M. chryzantemy;
2. informacji meteorologicznej Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie z dnia 30 grudnia 2022 roku na okoliczność wykazania, że w okresie hodowli chryzantem warunki pogodowe były sprzyjające, zatem nie było potrzeby przykrywania kwiatów folią, na co wskazuje sporządzona w toku postępowania opinia biegłego sądowego;
3. zeznań świadka M. M., którego posesja sąsiaduje z posesją skazanego, przez co świadek jest w stanie poświadczyć, że w gospodarstwie rolnym skazanego i jego rodziców pracują: ojciec skazanego B. M., dziadek P. i P. M. – K. M.. Nadto świadek jest w stanie wskazać, że w okolicach czerwca-lipca 2020 roku wzdłuż ogrodzenia betonowego na nieruchomości skazanego został oczyszczony pas ziemi, który został przykryty sadzonkami chryzantem w donicach;
4. karty rejestratora jazdy na Giełdę Kwiatową z dnia 7 listopada 2020 roku z trasy K.-W.-K., a to na wykazanie faktu, że skazany zgodnie ze swoimi wyjaśnieniami złożonymi przed sądem I instancji był na giełdzie we W., gdzie znalazł klienta na sprzedaż chryzantem w ilości podanej przez siebie przed sądem.

Nadto obrońca wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego przy Sądzie Okręgowym w K. z zakresu ogrodnictwa – U. Ź. –L., która wskaże, że wbrew opinii sporządzonej w postępowaniu przed sądem I instancji w

warunkach podanych przez skazanego można było wyhodować chryzantemy w ilości przez niego podanej. Powyższy wniosek zawierał podpisane przez P. M. załączniki w postaci informacji meteorologicznej (k.10-11), odniesienia się do opinii biegłego oraz aktu oskarżenia (k. 12-14), odniesienia się do opinii biegłego występującego w imieniu firmy A.-P. (k. 15-16), zeznania dotyczącego nieposiadania areálu niezbędnego do uprawy podmiotowej ilości kwiatów (k. 17), listu w reakcji na wyrok (k. 18), komentarza do wizualizacji (k. 19-20), stanowiska pozwanego w stosunku do zeznania świadka D. O. (k. 21), stanowiska pozwanego w stosunku do zeznania R. S. (k. 22). Następnie skazany dołączył do wniosku pisma pt. „M. M. w sprawie chryzantem jako zeznanie przed Sądem” (k. 75), „opis w randze zeznania” podpisany przez D. W. (k. 76).

W replice na złożony wniosek o wznowienie postępowania prokurator z Prokuratury Krajowej wniósł o jego oddalenie z uwagi na brak zaistnienia nowych dowodów i faktów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego nie zasługiwał na uwzględnienie, dlatego też Sąd Najwyższy zdecydował o jego oddaleniu.

Na wstępie podkreślić należy, że prawomocnemu wyrokowi skazującemu, mocą którego obalono domniemanie niewinności oskarżonego w zakresie czynu będącego przedmiotem danego postępowania sądowego, przysługują co do zasady walory trwałości, niezmienności i ostateczności. Tylko wyjątkowe okoliczności, ściśle wskazane w przepisach procedury karnej, mogą uzasadniać potrzebę wzruszenia prawomocnego orzeczenia. Takimi właśnie okolicznościami są m. in. przesłanki uzasadniające wznowienie postępowania, wskazane w treści art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. oraz art. 542 § 3 k.p.k., zaś jedną z takich podstaw jest ujawnienie się, po wydaniu orzeczenia, nowych faktów lub dowodów wskazujących na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze (art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.). Właśnie na przesłankę dotyczącą nowych faktów i dowodów powoływał się obrońca P. M..

Należy przy tym mieć na względzie, że nowe fakty i dowody w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. mogą stanowić podstawę wznowienia, jeśli nie były uprzednio znane sądowi ani stronie, a nadto z prawdopodobieństwem graniczącym

z pewnością wskazują na błąd sądowy w zakończonym postępowaniu. Inaczej mówiąc, muszą być tej rangi i wagi, aby po wznowieniu uprawdopodobnione w wysokim stopniu było wydanie zasadniczo odmiennego rozstrzygnięcia (postanowienie SN z 28.03.2023 r., II KO 6/23, LEX nr 3517111). Dlatego też strona przywołująca nowe dowody lub fakty powinna wykazać, że nie były one jej znane przed datą uprawomocnienia się orzeczenia (postanowienie SN z 14.07.2022 r., I KO 45/22, LEX nr 3402277).

Oczywistym jest także, że to na skazanym, w razie powołania się przez niego na podstawę *de novis*, spoczywa ciężar uprawdopodobnienia zasadności wniosku o wznowienie postępowania, skoro wcześniej prawomocnym wyrokiem skazującym zostało obalone domniemanie jego niewinności (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2017 r., sygn. akt II KO 35/15). Ważkie znaczenie ma wreszcie i to, że samo zgłoszenie nowych faktów czy dowodów nie oznacza, że sąd, pod adresem którego skierowano wniosek o wznowienie postępowania, niejako automatycznie, z urzędu go uwzględni. Powołane przez autora wniosku nowe fakty i dowody podlegają bowiem weryfikacji i ocenie tego sądu, dokonywanej nie w oderwaniu, ale przy ścisłym uwzględnieniu całokształtu zgromadzonego w sprawie przez sąd I i II instancji materiału dowodowego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2017 r., sygn. akt II KO 3/17). Aby sygnalizowane przez wnioskodawcę nowe fakty i dowody implikowały wydanie rozstrzygnięcia o treści przez niego postulowanej, muszą wskazywać na to, że prawomocne orzeczenie jest błędne, przy czym stopień pewności co do tej sądowej pomyłki określa się jako „graniczący z pewnością” lub wskazujący na „duże lub wysokie prawdopodobieństwo” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 2020 r., IV KO 122/19).

Powyższych wymogów nie spełnia przedstawiony w niniejszej sprawie wniosek obrońcy skazanego P. M.. Już wstępna analiza przywołanych w nim okoliczności wskazuje, iż co do zasady domaga się on ponownej oceny materiału dowodowego. Nie sposób bowiem jako nowych dowodów w sprawie uznać informacji meteorologicznej Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie z dnia 30 grudnia 2022 roku. Informacja o średniej dobowej temperaturze powietrza była bowiem do pozyskania

w każdym czasie. Nie było zatem żadnych przeszkód by powyższy dowód zgłosić na etapie postępowania jurysdykcyjnego. Już samo to dyskwalifikowało uznanie powyższego dowodu jako „nowy” w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. Istotnie jednak dostrzec należy, iż dowodem tym skazany usiłował wykazać, że był on w stanie na swoim gospodarstwie wyhodować chryzantemy w ilości mu przypisanej. To jednak nie znajduje potwierdzenia w pozyskanej w toku postępowania opinii biegłego, która w sposób drobiazgowy opisywała proces uprawy chryzantem. Konkluzją biegłego było stwierdzenie, iż gospodarstwo P. M. nie spełniało warunków uprawy chryzantemy doniczkowej przed dniem 1 listopada 2020 roku (k. 240). Wprawdzie skazany stara się z wnioskami owej opinii polemizować, jednak z pewnością postępowanie wznowieniowe nie stanowi właściwego forum do kwestionowania oceny dowodów. Jednocześnie dostrzec trzeba, iż polemiczne stanowisko skazanego względem opinii biegłego znane było sądowi orzekającemu już w postępowaniu pierwszoinstancyjnym (k. 250).

Przymiotu dowodu nowego nie sposób także nadać obecnie powoływanym zeznaniom M. M.. Lektura wniosku oraz oświadczenia M. M. wskazuje, iż posesja świadka sąsiaduje z posesją skazanego. Oczywistym zatem pozostaje, iż dowód ten musiał być znany skazanemu już na etapie postępowania jurysdykcyjnego, a zatem nie spełnia przesłanki z art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. Całkowicie niezrozumiała pozostaje procesowa strategia skazanego i jego obrońcy, którzy domagają się przeprowadzenia szeregu dowodów dopiero na etapie postępowania wznowieniowego, gdzie istnieje wyraźna selekcja dowodów, gdzie – jak wyżej wskazano – ogranicza się ona do dowodów nieznanych sądowi i stronom na etapie postępowania merytorycznego. W realiach niniejszej sprawy sąd bazował na dowodach z zeznań sąsiadów P. M. – R. S. i D. O., którzy jednoznacznie wykluczyli uprawę przez skazanego chryzantem. Skoro zatem skazany dysponował dowodem przeciwnym w postaci zeznań M. M., to winien o przeprowadzenie tego dowodu wnioskować w postępowaniu właściwym.

Nowym dowodem w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. w oczywisty sposób nie jest także karta rejestratora na giełdę kwiatową z dnia 7 listopada 2020 roku. Skoro bowiem skazany dysponował przedmiotową kartą to w oczywisty sposób winien ją powołać w postępowaniu merytorycznym. Na tym tle nie mogło

znaleźć uznania stwierdzenie obrońcy jakoby dowód ten nie był znany skazanemu. Skoro bowiem skazany w dniu 7 listopada 2020 roku był na giełdzie kwiatowej, to oczywistym pozostaje, iż fakt ten był mu znany.

Wskazany we wniosku dowód z opinii biegłego sądowego przy Sądzie Okręgowym w Kaliszu – U. Ż.-L. w istocie zmierza jedynie do podważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego. W sytuacji, gdy skazany nie podzielał konkluzji dopuszczonego dowodu z opinii biegłego, to winien na etapie postępowania merytorycznego wnosić o uzupełnienie opinii, bądź powołanie innego biegłego. Na obecnym etapie brak jest podstaw do dopuszczenia opinii innego biegłego, zwłaszcza, że wniosek ten opiera się jedynie na przypuszczeniach, iż biegła zawrze odmienne konkluzje od opinii w sprawie dopuszczonej.

W istocie zatem jedynym dowodem spełniającym kryteria „dowodu nowego” były zeznania D. W. Rzecz jednak w tym, iż ani argumentacja wniosku, ani załączone do akt oświadczenie podpisane przez D. W. nie miały takiej mocy, by podważyć prawidłowość zapadłych w sprawie rozstrzygnięć. Wedle opisanych okoliczności świadek była kupcem świeżych jajek od matki skazanego. Podczas jednego z zakupów miała zaś widzieć na posesji skazanego długi, wąski pas, na którym stała duża ilość chryzantem. Należy jednak zauważyć, iż treść tego oświadczenia pozostaje w opozycji względem całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Tym samym nie były w stanie doprowadzić do wniosku, iż ich uwzględnienie prowadziło do odmiennego merytorycznego rozstrzygnięcia co do istoty sprawy. Na tym tle zauważyć bowiem trzeba, że zarówno zeznania sąsiadów P. M. – R. S. i D. O., którzy nie nigdy nie widzieli na posesji sąsiada (skazanego) uprawy chryzantem, jak również wyniki kontroli przeprowadzonej przez pracowników ARiMR i konkluzje biegłego pozostawały w sprzeczności z okolicznościami podawanymi przez D.W. Wreszcie należy wskazać, iż z załączonego oświadczenia wynika, że świadek miała widzieć miejsce uprawy kwiatów. Tymczasem sam P. M. w swoich wyjaśnieniach wskazywał, iż zasadniczą część kwiatów kupił. Tym samym z pewnością dowód ten w swej procesowej wymowie nie mógłby wpłynąć na ocenę prawidłowości zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia.

Końcowo zwrócić uwagę należy na fakt, iż postępowanie odwoławcze zainicjowane zostało jedynie apelacją prokuratora odnoszącą się do kary. Tym samym skazany nie zdecydował się na zaskarżenie wyroku wskazując na braki w postępowaniu dowodowym czy też wadliwość jego ocen. Dopiero dokonanie przez sąd odwoławczy korekty wyroku poprzez podwyższenie kary i uchylenie rozstrzygnięcia o warunkowym zawieszeniu kary zdeterminowało procesową aktywność skazanego. Powyższe skłania do konkluzji, iż to nie kwestie nieprawidłowego uznania winy skazanego, a zbliżająca się realna dolegliwość wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności implikuje kolejne procesowe działania skazanego.

W świetle powyższych okoliczności wniosek obrońcy P. M. o wznowienie postępowania w niniejszej sprawie nie zasługiwał na uwzględnienie. Należy przypomnieć, że wzruszenie domniemania prawdziwości ustaleń faktycznych przyjętych w prawomocnym wyroku, a co za tym idzie i prawomocnego wyroku w drodze wznowienia postępowania może nastąpić wyłącznie wówczas, gdy wnioskodawca wykaże duży stopień prawdopodobieństwa błędności poprzedniego orzeczenia, a więc między innymi wskaże nowe fakty lub dowody, które mogą w sposób zasadniczy i wiarygodny podważyć prawdziwość przyjętych w wyroku ustaleń faktycznych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2020 r., IV KO 176/19). W niniejszej sprawie obrońca skazanego wymogów tych nie spełnił.

Uwzględniając powyższe orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia, obciążając skazanego – na podst. art. 639 k.p.k. – kosztami postępowania o wznowienie postępowania.

(M.R.)

[ał]

